

УДК 101.1

Т. Бугальська, В. Ніконенко к. філос. н., проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна.

ЯВИЩЕ ТЕХНОКРАТИЗМУ І ЙОГО ЕТАПИ

T. Buhalska, V. Nikonenko Ph.D, Assoc. Prof.

STAGES OF TECHNOCRATIC PHENOMENON

Логічним результатом соціального розвитку є технократизм, який почав суттєво впливати на соціальні системи і особистість на початку ХХ століття, що зафіксовано появою технологічного детермінізму. Завдяки чому технічне знання, особливо його технологічна складова, почали використовувати як методологію управління соціальними процесами. Сутність технократизму полягає у запровадженні специфічних дій і алгоритмів поведінки у будь-яких сферах життєдіяльності людини. Особливо чітко і агресивно він проявляється у застосуванні принципів технократичного управління соціальними процесами, у зневазі до особистості і перетворенням її на гвинтик соціальної машини. Технократизм - специфічний тип організації суспільства та його підсистем, в якому перебування особистості стає незручним і навіть загрозливим.

Центральною у технократичних концепціях є ідея про можливість ефективного функціонування влади, заснованої на науковій компетенції, про можливість заміни політичного суб'єктивного рішення рішенням раціональним і об'єктивним. Головною об'єктивною претензією на мандат влади з боку технократів слугує всезростаюча роль спеціальних знань в управлінні не тільки виробничими, але й соціально-політичними процесами, а також значення науково-технічного прогресу для розвитку сучасного суспільства загалом.

Явище технократизму у своєму розвитку пройшло мінімум три етапи: латентний, коли технократизм практично не впливав на державну владу; об'єктивного панування - коли він ефективно управляв соціальним розвитком суспільства, що цілком збігається з розквітом індустріальної цивілізації, або доби Модерну. Сьогодні він закономірно сходить з арени, оскільки настає пора Постмодернізму, у межах якої розгортається інформаційна цивілізація і панівним способом суспільного буття стає духовне виробництво. Протягом ХХ століття технократія набрала силу і поступово перебрала на себе функцію управління суспільством.

Технократична ідеологія за останні десятиліття одержала поширення практично у всіх країнах індустріалізованого світу. Але, водночас, вона сильно відрізняється від так званого класичного технократизму, виразником якого був Т. Веблен. Еволюція технократичних ідей відбувалася, по-перше, від надії на повну заміну політики раціональним науковим управлінням до прагнення максимально деідеологізувати політику й забезпечити всебічну науково-технічну експертизу управлінських рішень, а, по-друге, від ілюзій про суспільство, в якому у влади перебувають винятково інженери й учені, до визнання технократів однією з пануючих еліт сучасного суспільства.

На стадії зрілого індустріального суспільства технократія починає впливати на політичну владу. Посилення інтенсивності даного впливу пов'язане з поширенням у суспільстві технокультури, що раціоналізує й механізує всі сфери життєдіяльності. Утворилася технократична еліта, для якої виконання безпосередньо управлінських функцій стало основним змістом професійної діяльності.

Література

1. http://npu.edu.ua!/e-book/book/html/D/ispu_ksue_Beh_Maluk/120.html
2. http://npu.edu.ua!/e-book/book/html/D/ispu_ksue_Beh_Maluk/170.html